

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadévatásban átvéve:
 Egész évre — 10 kor.
 Negyedévre — 4 " "
 Helyben kézben kelve:
 Egész évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 " "
 Tízleves postán szállítva:
 Egész évre — 25 kor.
 Negyedévre — 6 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 közep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 9.

A szerkesztőség hírlapok vizsgálatát
 vagy megfésülését nem vállalja.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Árnyas csúszka ára 5 fillér.

NAGYVÁRAD márcz 23

Revizió Nro 1.

(—a.) Mióta az egyházpolitikai törvények életbe léptek semmitől sem fél jobban a liberálizmus, mint attól a jelszótól, mely egy külön politikai pártot hívott életre zászlaján evvel a rettegett jelszóval: revizió.

Csaknem egy évtized telt el azóta. Ez az időszak bizony egy cseppet sem növelte a leikésedést a nagy hűhóval, országos izgatottság között létrejött egyházpolitikai alkotások iránt. Nem barátkozott meg azokkal a nép ma sem, sőt a legnagyobb rész felesleges zaklatásnak tekintti azokat.

Tessék megkérdezni egy ugynevezett boldog párt, kik Hymen rózsalánczát készülnék magukra venni. Ok majd elmondják tartózkodás nélkül, hogy mennyi utat kell nekik megtenniök, mennyi pénzt elkölteniök, mennyi fáradságot, mennyi zaklatást kiállaniök, míg végre Isten és ember előtt egymásának mondhatják magukat.

Pedig készségesen elismerem, hogy itt a mi városunkban és bizonyára sok más helyen is alkalmas tisztviselőkre van bizva az állami anyakönyvvezetés ügye, akik lehetőleg megkímélni iparkodnak az embereket a felesleges zaklatástól és szívesen segítenek egyben másban az ügyesbajos embereken. Mégis Pontiusától Pilátusig

kell járniök a feleknek, míg dolgaikat eredményesen elvégezhetik.

Hát még olyan helyeken, ahol kevesebb készséggel találkoznak a felek az illető hivatalokban!

Emellett azt is kezdik belátni még azok is, akik annak idejében ugyancsak kardoskodtak az egyházpolitikai javaslatokért, hogy egyik másik még liberális szempontból is túl lő a célon.

Mikor egy-egy statisztikusunk levonja a tanulságot egy-egy év eredményeiből és látják belőle kézzelfoghatólag az egyházpolitikai törvények hatását, sok tekintetben romboló, pusztító hatását, akkor farizeusi módra sopánkodnak, hogy nem ez volt az intentiójuk.

Ezek a statisztikai kimutatások a keresztfeletlen gyermekek számának és az egyházi áldás mellőzésével kötött házasságoknak évről-évre való gyarapodása mellett arról is tanuskodnak ugyanis, hogy a felekezetenélküliség, illetve nazarénus válás egyre nagyobb tért hódít — legnagyobb részt az ev. ref. vallás kárára. Epen ezért a felekezetenélküliségről szóló törvény reviziójára már nagyon megért a mozgalom, melyet az ev. ref. kerületi gyűlések indítottak meg.

A liberális kormányok, melyekben mindig van egy-két főgondnok, hajlandók is lennének segíteni a bajon, de nem merik megkezdeni a reviziót, attól tartva, hogy aztán maguk sem tudják, hol fog az megállapodni.

Tisza István gróf mint belügyminiszter mindazáltal megkezdi a reviziót ott, ahol szolgálatot tehet a jegyzőknek és főispánoknak — az állami anyakönyvvezetési törvényen. Az állami anyakönyvvezetés nehézkes voltát régen belátták már mindenfelé. Rendeletekkel iparkodtak is segíteni rajta, de most már gyökeresebb módon akarják reformálni a dolgot.

A revizió kiterjed úgy a személyi, mint az anyagi ügyekre.

Az anyakönyvi felügyelőknek sine cura és luxuriosus állását eltörlük. Helyes dolog, de nem látjuk a javaslatban, mi fogja pótolni ezután az okvetlenül szükséges felügyeletet. Mert a miniszteri ellenőrzés czélszerű, de nem mehet minden faluba miniszteri titkár.

A kiigazításokat ezután a bíróság helyett a közigazgatás végzi. Ezt pedig — állami szempontból — nem lehet helyeselni. Ha a bíróságoknak sok zaklatást is okozott e dolog, ott megbízhatóbb kézben volt az.

Ezután minden jegyző külön kinevezés nélkül egyuttal anyakönyvvezető lesz, a helyetteseket pedig a főispán nevezi ki. A helyettesektől 20 éves életkort és ugy szólván semmi képesítést nem kívánnak. Ez, megint csak állami szempontból, mert hisz az egyháznak semmi köze az állami anyakönyvekhez, igen nagy hiba. A helyettesekre nagyon sokszor van szükség s ilyen dolgot 20 éves képesítés nélküli gyerekekre bizni, nagy könnyelműség.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

A nő, mint a szépérzék és műizlés fejlesztője.*

A Szigligeti-társaság f. hó 20-iki ünnepélyes felolvasó ülésén előadta: Kovács József m. kir. honvéd főhadnagy, hadapródiáskolai tanár.

E tulajdonságok pedig oly kellekek, melyek későbbi műveltségünknek, de boldogságunknak is alapját képezik.

Hisz csakis e tulajdonságok bírása képesít később beuntunket a művészet okozta gyönyör és öröm befogadására. S ha nem is lesz belőlünk művész, ezen lelki tulajdonságok egész életünk megadják a művészetek és a költészet iránti fogékonyságot, érzéket és szeretetet — szóval az aesthetikai műveltséget.

Az aesthetikai műveltség pedig életünket

* Forrásmunkák: Dr. Bihari P.: »Eszetika« Hoek J. Művészi reform.

megelégedetté, boldoggá tételében igen fontos tényező.

Mert az aesthetikai műveltség birtokában az anyagi és létért való küzdelmünk csökken a szív tárgyai és érzése előtérbe lépnek s így életünk mintegy befelé terelődik. »Eppen ezért az aesthetikai műveltség még szük anyagi viszonyok között is oly mérvű boldogságot és élvezetet nyújt, melyet sem a pénz, sem a hatalom, a mikkel ma a boldogságot mérni szokták — nem adhat meg; — a mennyiben a művészi szép »élvezetének gyönyöre mellett« a szív és az ész harmóniáját, a lélek függetlenségét is biztosítja számunkra.»

Már e szempontból is szükséges és áldásos tehát, hogy az anya az említett lelki tulajdonságokat nevelés által gyermekében felébressze és ne hagyja, a gyermekével veleszületett »szép« iránti ösztönt és fogékonyságot paragon heverni.

Mert, mint minden más velünk született tulajdonság, ugy ezen szép iránti ösztön és fogékonyság is »ápolásra, fejlesztésre szorul; s e

nélkül elcsenevész, s kivész a gyermek lelkéből.

S később még a lángész is csak a legmegfeszitettebb akarattal lesz képes megszerezni azokat a lelki tulajdonságokat, melyeket az anyai nevelés a serdülő gyermekbe becsepegtetni elmulasztott.

Hisz nagyon jól tudjuk, ha a szülei házat elhagyjuk s az élet zivataraiban és küzdelmeiben a létfentartás keserves és fáradságos munkája előtérbe lép, — rendszeren igen kevés időnk jut e téren mulasztottnak pótlására s az ideális érzelmek megszerzésére.

Mig, ha e velünk született ösztön alapján felépített érzelem világot már magunkkal viszszük az élet fővises útjára, hányszor lesz ez nyugvó helyünk, melynek árnyékában az élet, fáradaimait kipihenve s az élvezni tudott »szép« nyújtotta gyönyör és öröm által mintegy felüdülve, új erővel s kedvvel nézünk a reális élet küzdelmei elé!

Hány hálatali szó, hány áldáskérő fohász száll a későbbi felnőt ajkáról az oly anyáért

**Jó czipő, jó czipő, jó czipő,
 jó czipő, jó czipő, jó czipő,
 jó czipő, jó czipő, jó czipő**

REICHARD áruháza
 egyedül
 cégnél Fő-utczán kapható.

A jegyzőkönyv-formát elejtik s helyette az egyház által századok óta használt rubrika-formát hozzák be. Tehát mégis csak visszatérnek az egyház szokásához és attól veszik kölcsön az eszmét, amely ellen irányul az egész.

A reformban nem látunk semmit, ami a közönség zaklatásának megkönnyítését célozná. Pedig talán erre is kellene gondolni!

A liberális zaslóvivői nem hittek, hogy ilyen hamar legyen szükség a revízióra.

Türelem és kitartás. El fog jönni a többinek is az ideje. A revízió nro 1 után jön a revízió nro 2, nro 3 és így tovább.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 28.

A Ház ma is rohamléptekkel halad a költségvetés tárgyalásában. Előzőleg *Tallian* Béla terjesztett be egy madárvédő törvényjavaslatot, aztán *Bartha* Odön és *Komjáthy* Béla a Németországgal való kereskedelmi szerződés tárgyalásáról szóló törvényjavaslatot a pénzügyi bizottsághoz kívánták utasítani, de a Ház a pénzügyminiszter javaslatára a bizottság mellőzésével közvetlenül fogja tárgyalásra kitűzni.

A költségvetési vitában *Lovászy* Márton *Nessy* Pál vettek részt, az utóbbi sürgette az adóreformot és az ezzel összefüggő kérdések megoldását, mire *Lukács* pénzügyminiszter azt felelte, hogy az adóreform már elő van készítve, de csak akkor lehet megvalósítani, amikor az állam pénzügyi helyzete azt megengedi.

A többség aztán megszavazza a költségvetési törvényjavaslatot általánosságban és a részleteknél *Neményi* előadó javaslatára elha-

tározták, hogy a civillistát a régi összegben szavazzák meg.

Elnök: Perczel Dezső.

Megnyitván az ülést, hitelesítik a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Tallian Béla földmívelésügyi miniszter be-terjeszti a mezőgazdaságra hasznos madarak védelme végett Párisban 1902. évben kötött egyezmény, valamint annak függelékét képező két jegyzőkönyv becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot s kéri annak előzetes tárgyalás végett a földmívelésügyi bizottsághoz leendő utasítását.

Rosenberg Gyula a közigazgatási bizottság nevében és a pénzügyi bizottság megbízásából be-terjeszti az Olaszországgal kötött ideiglenes kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatra vonatkozó jelentését, kéri napirendre tüzését.

A Ház hozzájárul.

A közgazdasági bizottság nevében a német birodalommal és Olaszországgal megindítandó tárgyalások tekintetében adandó felhatalmazási törvényjavaslatra vonatkozó jelentését s kéri, hogy azt úgy, mint előbbi jelentését, az osztályok mellőzésével tűzzék ki annak idején napirendre.

Bartha Odön: A jelentésnek az osztályok mellőzésével leendő napirendre tűzéséhez nem járul hozzá. A törvényjavaslat ugyanis még nincs teljesen elkészítve, s miután nagyban érinti az ország pénzügyét, szükséges, hogy a pénzügyi bizottság is elmondhassa véleményét. Kéri a javaslatot a pénzügyi bizottsághoz utasítani.

Lukács László pénzügyminiszter a távollevő miniszterelnök helyett a kormány nevében hozzájárul az előadó indítványához, mert ha a kérdés nem volna annyira sürgős, eleget lehetne tenni *Barta* kérelmének, de minthogy a törvényjavaslat különben semminemű pénzügyi intézkedést nem foglal magában, nem kell a pénzügyi bizottságnak foglalkozni a törvényjavaslatl. (Helyeslés jobbról).

Szederkényi Nándor: A házszabályok előírják, hogy a javaslatok mindig osztályok elő utasítandók. Csatlakozik *Bartha*hoz.

Komjáthy Béla: Nem érti a többség makacsságát, melyet az által tanusít, hogy a javaslatot osztályok mellőzésével tűzessék napirendre. Kéri *Bartha* Odön indítványának elfogadását.

A Ház többsége elveti *Bartha* Odön indítványát.

Elnök: Indítványozza, hogy az interpellációkra 2 órákor térjenek.

Következik napirend szerint

az 1903. évi költségvetési javaslat.

Lovászy Márton: Vitatja, hogy a napirendre tűzött javaslat nem nevezhető költségvetésnek, mert a »költségvetés« elnevezés már magában hordja annak a magyarázatát, hogy költségvetés csak a jövő szükségleteire nézve tárgyalható. Már pedig ma, 1904. év március végén nem tárgyalható egy, az 1903. évre szóló költségvetési törvényjavaslat. Vádolja a kormányt, hogy takarékoskodnak a nemzet rovására, hogy annál többet fordíthassanak közös hadügyi és udvartartási költségekre. Utal *Sághynak* a tegnapi beszédjében foglaltakra, melyben több adat foglaltatik állítási igazolására. Pazarlásnak nevezi a kormányt a katonai ügyekre költségvetésbe vett előterjesztését. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A civillista kérdésével nem óhajt foglalkozni, mert maga is abban a véleményben van, hogy megalázó lenne a magyar királyra az, ha hatalmához mérten nem volna minden ízében királyi udvartartása. De annyit azonban kötelességének tart kinyilatkoztatni, hogy e tekintetben is csatlakozik *Sághy* tegnapi kijelentéséhez, hogy csak a magyar udvartartásnak szavazza meg. Nem szavazza meg a költségvetést.

Nessy Pál: Minden tekintetben csatlakozik *Lovászy*hoz. Támadja a kormányt, hogy kiadásokat folyósított törvény nélkül. Kérd, mit tett a kormány a népiskolákban a magyar nyelvű tanítás érdekében. Rámutat egy baranyamegyei községben történt esetre, ahol egy, a IV. polgári iskolai osztályban tanuló leánygyermek semmit sem tudott magyarul. Progresszív alapon sürgeti az adóreformot. Kérdi a pénzügyminisztert, szándékozik-e a létminimumot megállapítani, miként az Ausztriában van.

Kéri a fogyasztási adóknak a községek részére való átengedését és a községi pótdó korlátozását.

Lukács László pénzügyminiszter azt fejtegeti, hogy nem a kormány előrelátásának hiánya az oka, hogy a Ház még csak most tárgyalja az 1903-ik évi költségvetést. Az 1904.

ki szívét, míg mint gyermek szívét ily módon a »jóra«, az »igazra« és »szépre« nevelte.

Hány költő, hány művész, köszöni tán éppen ehhez hasonló gondos anyai nevelésnek későbbi nagyságát! Hány tehetség pusztult el, kinek későbbi nagyságához — misem hiányzott: mint az otthonról kapott gondos anyai nevelés, melynek hiányait hasztalanul iparkodott később pótolni vagy bele fáradt vagy lelkeben már gyermekkorában mélyebben befészkelődött a rossz irány, mely aztán hamis utat jelölt ki számára.

Higgyék el mélyen tisztelt hölgyeim! nem csupán életrajz írói frázisok az ilyen kitételek: »művelt lelkű és mély érzésű édes anyja« vagy minden szép és nemesért lelkesülő anyja, stb. csepegtette a még gyermek szívébe, a »szép« és »nemes« iránti hajlamot, a művészet és a költészet iránti fogékonyságot. — hanem mintegy bizonyságok ezek arra nézve, hogy az ilyen anyai nevelésmód a természettől megadott szépérzék legbiztosabb megszilárdítója és fejlesztője.

Az anyai nevelés által ily módon megadott alapon »szépérzékünk« tovább nevelése és fejlesztése ezután már saját egyéni kötelességünk.

Ez után már magunknak kell törekednünk

arra, hogy a velünk született s a gondos anyai nevelés által megnevelített »szépérzékünket« minél nagyobb mértékben fokozzuk, fejlesszük és tökéletesítsük.

Es e fejlesztésben, a tökéletesedés felé való ezen törekvésünkben s haladásunkban ismét a nő lesz legfőbb utmutatónk legfőbb vezérünk.

Most már persze nem úgy mint »anya« hanem mint »nő«.

Az a »nő«, a ki egyfelől, mint minden szépségnek symboluma s így mint a művészetek és költészetnek tárgya, lép fel előttünk, — másfelől az, aki, mint törekvésünk célja, boldogságunk osztályosa, — izlésünknek irányítója lesz s önmagunknak mindennél nemesebbé, nagyobbá és tökéletesebbé tételére ösztönöz.

Nézzük az első szempontot!

A művészet alkotásain elmerengve s a költészet virágos mezején kalandozva, legtöbbször nem úgy találjuk-e fel a nőt, mint a szépség képviselőjét!

S ez természetes is!

Hisz úgy a művészetnek, mint a költészetnek főcélja, hogy »kifejező« legyen s épen ezért a dolgokat, melyeknek képét elénk állítja, a természetből veszi.

De ez a természet nem csupa: ég, föld,

tenger, szikla, erdő, mező, állat, növény, hanem emberi természet is, tehát az emberi lélek hajlama, ösztöne, megszokása és az emberi szív sorsa is, melyek mintegy második természetet alkotnak körülöttünk.

S az emberi lélek ösztöneit, hajlamát, gyengédségét és a szívjóságot tekintve, van-e előttünk valami harmonikusabb természet, mint a nő? Kiben az emberiségnek egyszersmint külső szépége is megvalósul.

Mi lenne tehát a művészeteknek s a költészetnek alkalmasabb és méltóbb tárgya, mint a nő, kiben e második természetnek tulajdonságai a legharmonikusabban összpontosulnak és nyilvánulnak meg.

Eppen azért, a »nő« volt minden időben típusa és symboluma a szépségnek s így tárgya a művészetnek és a költészetnek s a vele született gyöngédséget és lelki tulajdonságokat tekintve az is lesz mindenkor.

Igy tehát a nő már egyénisége, lénye által is »szépérzékünk« folytonos fejlesztője.

A másik szempontot tárgyalva s a nő, mint izlésünk irányítójáról szólva, nem azt tapasztaljuk-e, hogy a nő már a természettől néki megadott képességei és ügyességei révén s a dolgok szépítésére s így a szépérzék fejlesztésére van hivatva.

Megérkeztek a tavaszi újdonságok Róth M. utóda

kalap, uridivat üzletében. Férfi fehérneműek rendkívül nagy választékban ésmérték szerint is gyorsan készíthetők.

Férfi- és nő-czipők kizárólag legjobb kivitelben.

évi költségvetési törvényt már csak azért sem lehetett eddig beterjeszteni, mert az új költségvetést az előző évi költségvetés alapján kell elkészíteni, ezt törvény rendeli s így addig az 1904. évi költségvetést össze nem lehet állítani. Az adóreform már teljesen elő van készítve; mivel azonban a reform az állami bevételek csökkenésével fog járni, a kormány csak akkor láthat hozzá a reformokhoz, amikor ezt az állam pénzügyi helyzete megegedi. A reform össze lett kapcsolva a létminimum adómentességével és az adó fokozatossá tételével. A fogyasztási adóknak a községek részére való átengedése egyelőre nagy nehézségekbe ütközik.

Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

A Ház a javaslatot általánosságban megszavazza. A részletes tárgyalás során a második szakaszról

Neményi Ambrus előadót indítványozza, hogy az udvartartás költségeit a régi alapon szavazza meg a Ház.

A többség ehhez hozzájárul.

A keletázsiai háború.

Jelentések a csárnak.

Pétervár, márcz. 23. (Hivatalos távirat.) Alexejev helytartónak Miklós csárhoz Mukdenből tegnapi kelettel küldött távirata jelenti: Stóssel tábornok kiegészítő jelentése szerint a Port-Arthur előtt megjelent ellenséges hajóhad hat páncélos és hat czirkálóhajóból áll. Dél-élelt 9 óra körül megoszlott az ellenséges hajóhad. A páncélos hajók és torpedónaszádok Liaotiesan mellett és a Galamb-öbölben a czirkálóhajók két nagy csoportban Port-Arthurtól délre és délkeletre állottak fel. 9 óra 20 perccor megkezdte a Retvizán a tüzelést Liaotiesan felett az ellenséges páncéloshajókra, amelyek viszont a városra lövöldöztek. Ez idő közben összegyűlt hajóhadunk a külső kikötőben. Dél-élelt 11 óra körül szünni kezdett az ellenséges ágyuzás. Az egyesült japán hajóhad las-

san távozott délkeleti irányban és 12 óra 30 perccor teljesen visszavonult. A part ágyuzása közben ötven elesetek, kilenczen megsebesültek, egy ember pedig könnyebb sérülést szenvedett.

Pétervár, márcz. 23. Alexejev helytartónak Miklós csárhoz Mukdenből e hó 22-ről keltezett távirata a következőket tartalmazza: A hajóhad parancsnoka jelenti Port-Arthurból mai kelettel: Ejjél körül két ellenséges torpedónaszád közeledett a port-arthuri külső kikötőhöz, de az ütegek fényszóróinak körébe kerültek és az ütegek, valamint a Bobr és Otvasin rájuk löttek, miért is visszavonultak. Az ellenséges torpedónaszádoknak reggeli 4 órai támadását is visszaverték. Napvirradatkor közeledett az ellenséges hajóhad négy páncéloshajója, továbbá hat páncélos czirkálóhajója, továbbá hat másodosztályú és harmadik osztályú czirkálóhajói, végül nyolcz torpedónaszád három csoportban két órakor kezdte elhagyni hajóhadunk a belső kikötőt. Az Askold zászlóval előre ment és a páncélosok követték. Az ellenséges páncéloshajók közeledtek Liaotiesan felé, 112 fűvelkes löveget löttek Port-Arthurra és 108 löveget annak környékére. Lövegeinek, amelyek 80 kábelnyi távolságra löttek ki, igen jól találtak. 10 órakor egyik japán páncéloshajót gránát talált, mire az megszüntette a tüzelést és visszavonult. 11 órakor egyesült az ellenséges hajóhad és a külső kikötő partja mentén távozott anélkül, hogy megtámadta volna hajóhadunkat.

Felbujtott koreaiak.

London, márcz. 23. A Times tegnapi tokiói távirat szerint Gensan felől jövő japánok Lamheungnál megtámadtak 300 főkelő koreait, kik közül kettő megöletett, husz megsebesült és harmincz fogságba esett. A foglyok azt mondják, hogy az oroszok bujtották fel őket. A koreai kormány elhatározta, hogy Jonganfort megnyitja a külföldi kereskedelemnek.

Hadiadó Japánban.

London, márcz. 23. A Timesnek jelenti Tokióból: A parlament két háza elhatározta, hogy meleg szavakban mond köszönetet a tengerészetnek. Mind a két testület megegyezett abban, hogy támogatja a kormányt a hadiadóra vonatkozó programjában. Eltekintve néhány módosítástól, melyek szerint az adóból előirányzott jövedelmet mintegy egy millió font sterlinggel kisebbitették volna, bir szerint ugy határoznak, hogy a felemelt adók beszédésének időpontját nem tolják ki a háboru befejezése után következő egy évnél. Ennek az intézkedésnek annyiban van nagy jelentősége, amennyiben a felemelt adójövedelem ennek következtében nem volna felhasználható az új teher tekintetében.

Az orosz csapatokat gyűjtik.

Pétervár, márcz. 23. A Russ című lapnak Versne-Udinszkból azt táviratozzák, hogy a csapatok a Bajkál-tavon nagy rendben vonulnak át. A Kelet-Azsiában szükséges tengelyen szállítható anyagot már átszállították a tavon. Az utolsó mozdonyt tegnap szállították a tulsó partra. A forgalomügyi miniszter, ki eddig mindent személyesen vezetett, a napokban elutazik.

Oroszbarát japán újság.

Tokio, márcz. 23. Az itt megjelenő Nisoku című lapot czár- és oroszbarát cikkek miatt hazaárulásért betiltották és a cikk íróját két havi fogságra ítélték.

Az alsóházban indítványt nyújtottak be, hogy a lap kiadóját, ki az alsóház tagja, ki-zárják.

A japánok készülődése.

Berlin, márcz. 23. Mukdeni távirat közli, hogy az előrsöktől visszatért orosz tisztek szerint a japán hadsereg lázas sietséggel készíti a koreai erődítményeket Oadsutól Port-Lazaretig s nagy csapatokat tolt előre Jangp-jang és Hangjiong között, hogy visszavonulási vonalát biztosítsa arra az esetre, ha Manduriában a japán hadseregre nézve szerencsétlenül végződnek a hadjárat.

Az orosz hadművelet.

Niuesvang, márcz. 23. A folyó torkolatánál a múlt éjszaka 12 japán hadihajó jelent meg. Az orosz sereg nagy gyorsasággal dolgozik az erődítményeken. Ma is két nagy ágyut állítottak fel a magasiatokon.

A kínai csapatok.

Sanghai, márcz. 23. A kínai helyőrség 35000 főből áll és három táborban van, amelyek közül kettő a falvakon belül egy kívül táborozik.

Ito kölcsönben utazik.

London, márcz. 23. A Central News jelenti Tokióból: Ito márai Koreában való tartózkodásának első célja, hogy Korea Japánnak öt millió jent adjon kölcsön kedvező feltételek mellett.

Port-Arthurt bombázzák.

London, márcz. 23. A japán teljes hajóraj bombázza szüntelenül Port-Arthurt. Hir szerint az orosz őrség egy része megszökött.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

Ez év január elsejével lapunk fennállásának tizedik évfolyamába lépett. Egy évtizeden keresztül becsületes törekvéssel, buzgalommal igyekeztünk a közérdek szolgálatában azon nagy cél: a katolikus öntudat felébresztését, a katolikus érdekek istápolását előmozdítani.

Az április elsején következő évnegyed alkalmából bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveinket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem annál nagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Biharmegye érdekeit védve, e mellett hűtükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak bőveket és hűket, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városairól.

Szinte fölösleges szót vesztegetni ennek bizonyítására.

Csak a mindennapi életben tekintsük körül, a modern férfi ruházatát hasonlitsuk össze a modern nő ruházatával.

A férfi egyszerű s mondhatni igen kevés változásnak alávetett ruházatával szemben, mennyi báj és kecsesség ömlik el a nők öltözékén!

Mennyire tudják ők változtatni ruházatukban a szépek megérzékítését!

A divatnak sokszor nagyon is bohókás tálmányjaiból s ujitásaiból, a velük született jó izléstük úján mennyi ügyességgel képesek kísérteni s bemutatni az új meg új alakban megjelenő szépet!

Vagy nézzük lakásainkat.

Nem a női izlés finomsága adja-e meg lakásunk szépségét, poezisát? Nem árulja-e el a nő lelkét, érzelemvilágát, lakása, az első tekintetre?

Csak mi legényemberek tudjuk s érezzük, mennyire hiányzik a bármily drágán berendezett garconlakásunkból az a mindent megszépítő izlés, belső melegség és összhang, mely csak a nő lelkéből sugározhatik ki!

Nem-e tisztán a nőnek a dolgok szépítésére törekvő veleszületett képességei, ügyességei, egyszóval izlése mindezeknek irányítója?

S nem hajlik-e meg a férfi ez izlés előtt, melynek alkotásai, nemcsak hogy szépérzékét fejlesztik, de örömet és gyönyört is nyújtantak neki!

(Vége köv.)

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utca.

(Uri Casino-épület).
TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costümekre valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolni, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A TISZANTUL szerkesztősége és kiadóhivatala

Kiadványi árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A Kath. Szabad Liceum.

Utolsó bñjti estélyét tartja ma a Kath. Szabad Liceum s ezuttal lapunk segédszerkesztője, Pálffy Béla hittanár fog előadást tartani. Sokkal nagyobb elismeréssel viseltetik Nagyvárad közönsége Pálffy szónoki tehetsége iránt, hogysem bővebb ajánlás volna szükséges. Közöljük tehát egyszerűen az estély műsorát a következőkben:

1. *Eob herceg.* Melodráma, szövegét írta Martos Ferencz, zenéjét szerző Huszka Jenő, szavalja K. Kápolnay Juliska.
2. *Saul, Saul, miért üldözsz engem.* Szónoki beszéd, tartja Pálffy Béla.
3. *Az Isten, költemény,* szavalja Keszler Ede.

Az estély a főgimnázium disztarmében pontban este 6 órakor kezdődik. Az egyes pontok alatt a terem ajtai zárva lesznek.

TAJAKOZTATO.

Márcz. 24. Kath. Szabad Liceum bñjti estélye
Apr. 14. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)
April. 15. Szilgietti társaság üggyűlése.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetési díjaikat mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* Száz esztendőös egyházmegyék. A szatmári és kassai egyházmegyék ma ünnepelték alapításuk századik évfordulóját. Mindkét egyházmegyének sok oka van az örömnemre. E száz esztendő óriási haladást tüntet fel. Nagynevű püspökök az egyházi, kulturális és jótékonyági intézményeknek egész sorozatát teremtettk meg e század alatt. A hívek száma megháromszorozódott s a nemzetiségek igen nagy részt megmagyarosodtak. Méltó ok a fényes örömnemre, melyre annál szivesebben küldjük üdvözlőnk, mert a mi egyházmegyénket számtalan kapcsolat fűzi a két egyházmegyéhez. Schlauch bibornokot Szatmárról kaptuk, a kassai egyházmegye ősz püspöke Bubits Zsigmond pedig a váradi kapalan illus-

tris tagja volt másfél értizédig. Erjen folytonos fejlődésben sok hasonló örömnempep mindkét egyházmegye.

* A villamos mű vízfogyasztása. A villamos telepek elhelyezését addig találgatták, míg olyan helyre építették a telepet, ahol nincsen elég víz. Most aztán akként segítenek a bajon, hogy vízvezetékkel vízzel pótolják a hiányt. Ez azonban nagyon drága kondenzációs víz s különben is a vízvezeték csőhálózat kibővítése esetében, valamint a meleg nyári napokon nem nélkülözheti a közönség azt az óriási vízmennyiséget, amit a villamos telepen jelenleg igénybe vesznek. A főmérnök egy hűtő-torony építésével véli a kérdést megoldhatónak. A városi tanács már foglalkozik a kérdéssel, mert a dolog annyira sürős, hogy még a nyár beállta előtt fel kell építeni a hűtő-tornyot.

* Husvét Rómában. Az örök városból érkezett értesítés szerint X. Pius pápa ő Szent-sége husvét másodnapján fogadja a husvét ünnepek alatt Rómában összeserelelt magyarokat. Ehhez képest a Propper N. J. igazgató »Utazási irodája« (Budapest, Főherceg Sándor-utca 30/b. II. e.) által rendezett s minden körülmény között megartandó »Husvét utazások« indulása Budapestről nem vragvasárnap, mint eredetileg tervezve volt, hanem egyhét keddjén (március 29-én) fog történni. Minek előnyei: 1., hogy az utasok a Finne-Acona közötti tengri utazást nappal teszik meg, 2., hogy Rómában a rendkívül fényes ünnepeit egyházi szertartáson jelen lehetnek.

* Rákóczy emlékezete. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy Rákóczy Ferencz emlékére 1000 koronás alapítványt tesz s a hős fejélem arcképét megfesteti. A belügyminiszter értesítette a várost, hogy a törvényhatósági bizottság ezen határozatát jóváhagyta.

* Mikor vonulnak be az ujonczok? Három nap óta zajos élet van a nagyváradai tüzoltó őrtanyán és környékén; áll a sorozás. A központi járás legényeit vizsgálja a sorozó bizottság. Az eredmény nagyon silány; satnya az újabb nemzedék. Az előállott legényeknek alig 10 százaléka vált be. Akit most bevesznek katonának, ez évi május hó 9-én öltöznék fel az angyalbőrbe. Az egyéves önkéntesek azonban csak október 1-én vonulnak be. A nagyváradai hadkötelesek felett a napokban tartják meg a sorozást.

* A városi tisztviselők mozgalma. A vidéki magyar városok tisztviselői erős mozgalmat indítottak fizetésük rendezése érdekében; mind erősebben jut kifejezésre az a kívánság, hogy a városok tisztikarának fizetését és lakbérét állni támogatással vigyék keresztül, éppen úgy és olyan jazon, mint a jegyzők és községi és körorvosok fizetésrendezését tervezik. Legújabbban Seim czbánya és Kolozsvár városok tisztikara fordulnak a városokhoz s kéri, hogy irjanak fel a miniszterhez a városi tisztviselők fizetésének és lakbérének rendezéséért, államsegély mellett.

* Elfogott sikkasztók. A brüsszeli bank két fiatal tisztviselője tavaly 130.000 frankot sikkasztott, ma végre elfogták őket Szófiában és a pénzből még 106.000 frank birtokukban volt.

* Elhunyt birtokos. Josth István nagybirtokos 1848-ban Turócmezgye volt főszolgabírája, 1861-ben békési főpánztárnos, Békés és Csánádmezgyék virilis bizottsági tagja, folyó hó 22-én este 1/10 órakor 83 éves korában Budapesten meghalt. Az elhunytban Josth Gyula országgyűlési képviselő édes atyját gyászolja. A beszentelés csütörtökön, f. hó 24-én délután 1/4 órakor lesz az Eszterházy-utca 13. sz. házban. A temetés Szent-Tornyan (Békésmezgye) f. hó 25-én délután 1/4 órakor lesz.

* Férfi vagy nő tanerők alkalmazása. A nagyváradai községi elemi iskoláknál jelenleg jóval több a tanítónők száma, mint a férfitanerőké. Ezen a helyzeten akar segíteni az iskolaszék, az által, hogy kimondja, miként jövővőben, míg az egyenlő arányt elérik, csak férfi tanerőket választanak. Kétségtelen, hogy az lenne a leghelyesebb, ha a fiukat tanítók, a leányokat pedig tanítónők oktatták. Azonban ezt a kérdést nem lehet csak úgy öletszerűen megoldani. Például nem volna máltányos, hogy a már évek óta kiségitőkként alkalmazott szegény tanítónőket egyszerűen mellőzzék. Az egyedüli helyes és igazságos megoldás az volna, hogy ha a jelenlegi kiségitőket véglegesítik a szükséghez képest és kiségitőkül ezután egy ideig csak férfi tanerőket alkalmaznak. Így idővel elérik azt, hogy arányosan lesznek a férfi és nő tanerők a községi iskoláknál.

* Husz koronás számlák bélyegmentessége. Rövid pár héttel ezelőt a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére az ország összes érdekeltsege állást foglalt amellett, hogy a 20 koronán aluli számlák bélyegmentesek legyenek. A kereskedelemügyi és pénzügyi miniszterek között e tárgyban tanácskozás folyt, melynek eredményeként jelenthetjük, hogy a pénzügyminiszter kilátásba helyezte azt, miszerint a számlák e bélyegmentességi kedvezményét a bélyeg- és illetéktörvény revíziójánál megfontolás alá veszi.

* A vízvezeték kibővítése. A nagyváradai vízvezeték kibővítése ez év nyarán elkészül s a város legszegényebb polgársága is hozzájut az egészséges, jó ivóvízhez. Ez azonban nagy mértékben megnöveszti a vízfogyasztást, s megterheli a vízvezeték telepet. Gondoskodni kell már legközelebb egy újabb gépről, hogy a megnövekedő vízfogyasztást meggyőzze a telep.

* Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Ujlaky Károly nagyváradai kir. törvényszéki díjnokot az élesdi kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

* A jeggyűrű vándorlása. Wellner Alajosné magánzónd Szent János-utca 56. szám alatt levő lakásából nevezetnek arany jeggyűrűje tegnapelőt eltűnt. A gyűrűvel tegnap délelőt Pecze-Szent Mártonban beállított a községi bírójához Jónás János körműves, kinek a gyűrűt Farkas Mihály körművesinas 3 koronáért eladásra kínálta. A bíró átlátva a szítán, hogy itt lopásról van szó, rögtön behozta a gyűrűt a rendőrségre, mely az eljárást folyamatba tette.

* Pusztító vihar. A Kölnische Zeitung közli: A Brisbane-ből érkezett Vanaka hajó személyzete beszéli, hogy a Fidszi-szigeteken óriási vihar pusztit, amely Levuka kereskedelmi várost rombadöntötte. A város házaiból egyet.

Telefon: 501. sz.

Festék-, lack- és kenczekereskedés!

Csillag Ignác, Nagyvárad, Kossuth-utca Mezey-ház

Borostyán-lack 1 kiló
I. kor. 2., II. 1.70., III. 1.50.

E s e t e k n a g y r a k t á r a.
Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek

Borostyán Sprit-lack
1 kilo korona 1.80.

hol is minden e szakmába vágó cikkek a legolcsóbban szerezhetők be.

le a egy sem maradt meg. Temérdek sokan vesztették életüket és a tengeren sok hajó süllyedt el.

* Halálozás. Ozv. Létay Jánosné, szül. Hegedűs Róza a maga, valamint az elhunyt testvérei: Létay Sándor, neje és gyermekei, Létay Károly, neje és gyermeke, Létay József és Létay Gizella, úgy a magok, mint az összes rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető jó gyermek, illetve testvér, sógor, rokon és jóbarátának **Létay Jánosnak** folyó év márczius hó 22-én, este tíz órakor életének 23-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai ugyane hó 24-én d. u. 3 és fél órakor fogtak a róm. kath. egyház szertartása szerint Kálvária-utca 48. számú gyászházánál beszenteltetni és az olasz-i temetőben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, ismerősei és barátai tisztelettel meghívottnak. Nagyvárad, 1904. márczius 23. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* A szabó ipar védelme. Szirmay és Nagy férfiszabó iparosok kérelmére Gerő Armin rendőrkapitány intézkedett, hogy mindazok, akik férfiruhaszövetet hásználnak, eme tilos cselekményükért a rendőrséghez előállítsanak s megbüntessenek. Azon ruhakereskedők ellen pedig, akik saját személyzetükkel és nem ipari jogosítványokkal bíró egyénekkélférfiruhát készítenek, esetről-esetre szintén kihátsi eljárást tesz folyamatba.

* Brutális anya. A Magyar-utca 31. sz. a lakók panaszos feljelentést tettek tegnap a rendőrségnél Zóberer Emánuel házaló neje ellen, hogy ez 11 éves kis fiát folyton üti és kínozza. A kis gyermeknek, kit *Becei* örmester elővezetett az embertelen bánásmód kétségbevonhatatlan jelei láthatók. A rendőrség orvosilag megvizsgálta a kis gyermeket s a szivtelen anya ellen eljárást tesz folyamatba.

* Atutazók malheurje. Weitzner Jakab radnai lakos gazdatiszt és Rottenberg Abraham londoni lakos régi-égkereskedők a tegnapi virradó éjszakát a Fő-utczán levő Haldek-féle ugynevezett »Hó Megállj!« korcsmában töltötték. — Bár az ajtót magukra zárák, valaki felfeszítette azt és a két szálló-vendégnek téli kabáját ellopta. Weitzner téli kabájában egy zálogjegy volt, Rottenbergében pedig 50 korona papírpénz s ezenfelül 75 koronát érő régi ezüst pénzék. — Rendőrség a nyomozást folyamatba tette.

* Karambol. Lovasi Sándor gyiresi gőzmalomtulajdonosnak kocsija Gulyás János téglával megrakott szekérével a Kossuth Lajos-utczán tegnap délelőtt az Andrányi vaskereskedés előtt összeütközött és pedig oly erővel, hogy a rudak úgy Lovasi mint Gulyás egy-egy lovát felnyársalták. Gulyás lova ott a helyszínen megdőlött, Lovasi lovát pedig, mely különben kincstári honvédló, átvette ápolás végett a katonai állatorvos.

* Aki kertjét szereti, szép virágokat és kitűnő konyhakerti terményeket akar, az fedezze magszükségletét *Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésben Budapesten, Rottenbiller-utca 33.* A cég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzéke az általánosan ism. rt., virághírű, kitűnő magvakon kívül, még a különös n érdekes és meglepő konyhakerti- és virágoknak egész sorozatát is tartalmazza. 639.

* Osztályorsjáték. Az osztályorsjáték tegnapi húzásánál a következő számokat sorolták ki:

- 100 000 koronát nyert: 38990.
- 80 000 koronát nyer: 55474.
- 25 000 koronát nyer: 87851.
- 10 000 koronát nyer: 51:67 67696.
- 2000 koronát nyertek: 65474 11860 84822 69025 109072 35916 62656 30203 24304

16382 23568 77832 93495 9021 33502 80455 72689 5102 91237 26102 44544 8234 59368 46690 18784 70318.

1000 koronát nyertek: 56140 83283 63104 22909 94113 58058 25630 2808 3198 44504 33850 69994 93743 26536 99776 35282 7003 89789 84282 96699 29735 10404 106225 37645 93567 14507 68192 17101 28190 28541 20087 19633 20137.

500 koronát nyertek: 90690 87399 76991 49113 95693 25954 76615 1034 9267 105722 79194 8709 66203 27190 18584 10446 67929 71103 10137 44963 698 9983 84439 15977 73085 44518 74637 100001 78642 103066 23937 20773 83740 23945 4871 61910 38774 77707 58890 16124 109380 93892 6574 48819 22285 45430 68665 58611 54052 26861 12369 287559 7287 54 10056 17565 5508 83054 65120 67471 97324 71396 3568 88450 53257 75470 79737 30453 25086 31382 22580 79943 58885 45993.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

x Minden külön értesítés helyett ezulon hívom fel a t. közönség figyelmét azon körülményre, hogy az idén a keresztény és izraelita húsvét összeesik, minek következtében cipő, kalap és férfi-divatáru üzletem — különösen a közvellen ünnepelőtti napokban, — oly nagymérvű látogatottságnak szokott — hál' Istennek — örvendeni, hogy jobb vevőimet sem részesíthetem olyan nyugodt kiszolgálásban, a minőben egyébként szeretném. Ennélfogva felkérem jobb vevőimet, hogy szükségüket — a nyugodt és kellemes kiszolgálás érdekében — legalább 8—10 nappal az ünnep előtt beszerezni sziveskedjenek, már csak annál is inkább, mert üzletem a nagyhét csütörtök, péntek és szombatján zárva lesz.

Különösen kérem azon t. vevőimet, kik nálam könyvre szoktak vásárolni, hogy bevásárlásaikat néhány héttel az ünnep előtt eszközöljék!

Midőn még megjegyzem, hogy minden szakmámba vágó cikkből a legszebb tavaszi újdonságok már megérkeztek, vagyok tisztelettel: **Leitner Lázár.** 673

x Tisztelettel hívok fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó cég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

x Mindenkit saját érdekében kérünk, hogy ha női és férfi ernyőben, továbbá női, férfi és gyermek harisnyában szükséglete van, annak beszerzése végett forduljon az **Amerikal Aruházhoz** Olasz Fő-utca, a hol e cikkek mindenkit meglepő olcsó árban lesznek most nagy raktár végett árusítva. 617

x **Értesítés.** Van szerencsém a n. é. vevő közönséget értesíteni, hogy női, gyermek és férfi harisnya különlegességeim a mai napon a legnagyobb választékban raktárra érkeztek. Különlegességek női, férfi és gyermek kalapokban. Czillér Imre áruháza Nagyvárad, Fő-utca.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Fauszt opera, Krammer Teréz utolsó fellépte.

Egyenlőség.

Nem igen akadt még drámai mű, amelyet annyian és annyiszor megnéztek volna Nagyváradon, mint az Egyenlőséget. Hiába találják itt fel a legfrissebb malczázokat a párisi külvárosi színházakból, azért a közönség jó izlése megtalálja, hol van igazi érték s míg a színházi újdonságok egy két előadás után kumulak, addig az Egyenlőség tegnap nagyobb közönséget vonzott, mint eddig bármikor. Zsuffolt ház volt.

Ebben annak is meglehető részé volt, hogy az Egyenlőségben vett búcsut a nagyváradi közönségtől a *Keszler-pár.* Barrie mintha csak nekik írta volna darabját. Tehetségük új tért talált, új oldalról mutatkozott be az Egyenlőségben. Moderaebb levőgőjt darabba is beletalálták magukat, sőt valahányszor csak az Egyenlőségben felléptek, mindig tudtak valami új vonással tökéletesíteni a játékokon. Ennél alkalmasabb darabban nem vehettek volna búcsut a közönségől. S a közönség teljes elismeréssel is búcsuzott a művész-pártól. Vége-hossza nem volt a tapsoknak s a III. felvonás végén ezüst-koszorúval és virágokkal fejezte ki elismerését a közönség.

A többi szereplő is haladt az első előadás óta. Főleg *Szathmáry* sokkal jobban eltalálta a méltóságteljes alaphangot az I. felvonásban, a hol eddig túlságosan előtérbe helyezte a komikumot. Haladt *Szöke Sándor* is, aki szintén néhány ügyesen alkalmazott arnyalattal gazdagította szerepét. — r.

W. Krammer Teréz búcsufellépte. A m. kir. Opera szemefénye, Krammer Teréz urad ma lép fel utójjára a Szigligeti-színházban egyik legbravurosabb szerepében Gounod Faustjának Margarettájában. Tekintettel, hogy Békéfflynek nem volt ideje a címszerep betöltésére, amennyiben egész félémben folytonosan énekes darabok mentek, az igazgató Déry Jenőt, szintén operaházi előrangú művészt kérte fel a címszerep előneklésére, ki már tegnap este városunkba érkezett. Szóval, ma gyönyörű előadás lesz a Szigligeti-színházban.

László Irén, Parlagi Kornélia, Haller Irma Szöke Sándor búcsufellépte. Az igazgató e hét három utolsó napján a távozó művészeknek nyújt a kalmat a váradi közönség előtt jobb szerepeikben búcsuzni s ennek folytán a műsori a következőképpen állapította meg: Péntek: Moana Vanna, László Irén búcsufellépte. Szombat: A bajusz, Parlagy Kornélia és Szöke Sándor búcsufellépte. Vasárnap: d. u. Bón herczeg, este Báránykák, Haller Irma búcsufellépte.

Parlagi marad. Tegnap hire járt a színházban, hogy *Parlagi Kornéliával*, a kit az igazgatóság nem szerződtetett s a ki ezért a most csödbe került miskolci színházhoz igazgatott, — újabb tárgyalásokat kezdtek, a melynek célja volna öt Nagyváradon megtartani. Óhajtanó a közönség érdekében, hogy a tárgyalások hire valóban bizonyuljon.

Igazságszolgáltatás.

Lövöldöző csavargók.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

Régi ellenségeskedésből eredő véres verekedés miatt ülök most az esküdtbíróóság előtt *Huszár Gyula, Vásárhelyi Béla és Gottfried Jakab* foglalkozás nélküli iparoslegények. A múlt év december 27-én este a Fekete Sas-szálloda előtt találkoztak s az összeszólalásból verekedés támadt. Huszár Károly revolvert rántva, Gottfried Jakabra lött. A megtámadott a Fekete Sas kapuja alá menekült. Itt aztán Huszár Gyula többször lövöldözött. Egyik lövés Gottfriedet találta is.

E miatt a kir. ügyészség szándékos emberölés kísérlete címén bűnpört indított Huszár Gyula ellen. A tegnapi tárgyaláson az esküdtszék következőképen alakult:

Elnök *Milye Gyula.* Brak: *Böhm Jenő* és *Grám Károly.* Ügyész *Gáthy Bálint.* Vedő dr. *Dési Géza.* Esküdtök: *Pazmány Lajos, N. Kinceses Béni, Tarsoly Ferencz, Baumester Ernő, Kovács József, Csordás Antal, Horváth Mór, Fodor Lajos, Bumbera Imre, Fülöp Lajos,*

Bujdosó Antal, Szorka Elek, Dósi Lajos, Szilágyi Jenő.

A vádlott és a tanúk kihallgatása után a kérdések megállapítására került a sor s a tárgyalás folytatását mára halasztották.

Ma hallgatja meg az esküdtbírók a pörbeszédet, s az ítélet estére várható.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 175. Bérletszám 156. (páros)
Ma, esütörtökön 1904 március 24-én:

Fauszt.

Opera.

S Z E M É L Y E K.

Fauszt orvostudor	— — —	Déry Jenő
Mephistoteles	— — —	Csatár
Margarétha	— — —	V. Krammer
Valentín, bátyja	— — —	Perényi I
Mártha, öreg dajka	— — —	T. Pogány Janka
1-ső)	— — —	Lengyel M
2-ik) leány	— — —	D. Tóth E
3-ik)	— — —	B. Horváth I
Szichel)	— — —	Parlagi Kornélia
Wagner) diákok	— — —	Vank
1-ső)	— — —	Kuttner
2-ik) polgár	— — —	Juhász
3-ik)	— — —	Halmay
1-ső)	— — —	Antalfiné
2-ik) polgár asszony	— — —	Koháriné
3-ik)	— — —	Vankné

HELYEK: Nagypáholy 14 koron. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsálye 3 kor. Körzék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkélyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártszék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színpad 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérkasszával szemben, d. e. 10-15 óráig, d. u. 3-10 óráig. Esti pénztárnás 7 órákor.

A holt napi előadásra jegyek már d. u. 3. órától előre válthatók.

Holnap, pénteken március 25-én

Monna Vanna.

Színmű.

NYILTÉR.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségű** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és lelegezánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére** tartok. Allandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (c'napulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem, meg kell említenem, hogy elvtem mindig a jó kiállítás és jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

615

polgári- és papi szabó.

Dr. Gerő Sándor

ORVOS

lakását *Szilágyi Dezső*
(Apácz)-utca sarkán, a színházzal szemben, a dr. Adorján-házba helyezte át.

TAVIRATOR.

A képviselőházból.
— Az ülés vége. —

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) A képviselőház mai ülésén részleteiben is megszavazták a javaslatokat s a Széll kormány alatt benyújtott tárgyalanná vált jelentés visszavonása után áttértek a horvát provizorium tárgyalására. Neményi előadó ismertette a javaslatokat s azok tárgyalását holnapra halasztották.

Delegáció összehívása.

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) A magyar delegációt május elején összehívják s megkezdik az 1904. évi költségvetés tárgyalását.

Képviselőválasztás.

Nagylak, márcz. 23. A választás rendben folyik. 10 óra 10 perczkor Haasz szabadelvűpártinak 215, Nagy függetlenségi párti jelöltnek 167 szavazata volt.

Este tíz órára tüzték ki a zárórat, mikor is Haasz 810 szavazata ellenében Nagy függetlenségi jelölt megválasztása kevés szótöbbséggel biztosra vehető.

A képviselőházi tisztviselők fizetésrendezése.

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) A képviselőház gazdasági bizottságában ma a képviselőház hivatalos személyzetének fizetésrendezését tárgyalták s megállapították az állami tisztviselők rangfokozata szerint a hivatalnokok fizetését. A gyorsíró főnököket a VII. fizetési osztályba sorozták s a gyorsírók napi-díjának évi válságát 2000 koronában állapították meg.

A harcztérről.

Budapest, márcz. 23. (Saj. tud. táv.) A kiangesi tartományban véres ütközet volt a japánok és az orosz lovasság között. A kozákok támadtak s rövid harc után nagy veszteséggel visszavonultak.

A szegedi nyomdász-sztrájk zavargásai.

Budapest, márcz. 23. (Saját tud. táv.) A szegedi nyomdász-sztrájk ma annyira elmergesedett, hogy utcai verekedés fejlődött a sztrájkoló és dolgozó munkások között. A szegedi újságok holnap egy közös szöveggel jelennek meg.

Elfogott kém.

Páris, márcz. 23. Martint, a tengerészeti ügyi miniszterium kémkedés vádjára alatt letartóztatott irnokát Cherbourgba szállították, hol legközelebb hadbírók elé állítják.

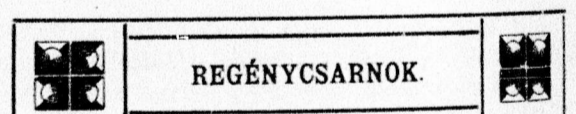
A Balkánról.

Konstantinápoly, márcz. 23. A prizrendi és ipeki kormányzó távirati értesítést kaptak, hogy felfüggesztették az új marhaadókat. Evvel úgy látszik az albán elégedetlenség követelését teljesítették. A Prizrendtől délre fekvő Ljuma vidékre kiküldték a kívánt megerősítést. Úszkúbból egy redif zászlóalj ment Prizrendbe.

Konstantinápoly, márcz. 23. A nevrokoki (szerreszi szandsak) bolgár püspöknek megengedték, hogy eparkiája ama lakossága között személyesen oszson adományokat, melyet a múlt évi mozgalom megviselt. Ezt az engedelmet csak Naacsivics bolgár diplomáciai ügynök közbenjárására adták meg. Az elmúlt napokban a püspök támogatások kiosztása végett Kazzadumbalára is kiterjesztette útját, melyet a nevrokoki püspökség alapítása óta a porta nem tekint e püspökséghez tartozónak. A püspök ezt a területet azóta irásbeli uton igazgatta és egyszer, midőn megakarta látogatni, elutazásra kényszerítették. Ez történt most is és az exarkátus e miatt irásban tiltakozott.

A bolgár exarkátus megzafolja azt a hirt, hogy egyes görögök és görög falvak áttértek a pátriarkátustól az exarkátushoz. Az áttérést megtagadják az egyes görögöktől is, kik magánokból akarnak áttérni. Az utolsó időben Florina vidékén (monasztiri vilajet) valósággal áttért Léhány falu lakossága. Ezek azonban bolgár menzesiségiek voltak és ezek úgy, mint sokan mások, a patriarkátusok alatt állottak.

Konstantinápoly, márcz. 23. A porta jegyzéket készít azokról a cselekedetekről, a melyeket a komitácik az elmúlt két hónapban a macedóniai vilajetekben követtek el, hogy azt az etente nagykövetségekhez juttassák.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. —

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pémberton.

Erre a szörnyű eshetőségre gondolni se akartam s ezért a hajótöröttekre mutatva, így szóltam:

— Nézze, miss Ruth, a szerencsétlenségnek van csónakjuk . . . Ott van a homokon, ahová kihúzták. Ha lesz bátorságuk, hogy beszálljanak, Dolly Venn és én talán elvégezzük a többi.

Ekkor tizenketten leszünk itt férfiak és csökkent a veszély. Most csak ötven vagyunk s ez véghetetlenül kevés avval a hordával szemben, mely a yacht körül cikázal . . . De azért még se kell kétségbe esnünk, mert lehet, hogy a visszatorlás a segítségünkre jön . . . Hogy értem ezt? . . . Hát úgy, hogy a kalózok és Czerny Edmond meghasonlottak. Nézze csak a csónakokat, egy se mer közel menni a yacht-hoz, látni való, hogy Czerny nem eresztí közel őket. Mi választásuk lehet tehát e zsványoknak? . . . Csak a sziget, — hadd örüljenek és haljanak meg ott, mint annyi becsületes, derék hajós s elöttük! De előbb, mint ebbe a

sorsba belenyugszanak, bizonyos, hogy váltanak még pár szót Czerny Edmonddal is . . . Es higgye el nekem, hogy az ő sorsa válságosabb, mint a miénk; mert mi csak keresztül vághatunk magunkat valahogy, — de az bizonyos, hogy Czerny Edmond sohase látja viszont Európát . . . még ha száz évig élne is!

— Ez csak az Isten igazságos voltát bizonyítaná, Jasper, — felelte miss Ruth halkán. — De bármilyen történet is, egy bizonyos: az, hogy nemcsak az életemet köszönöm Önnek, hanem, ami sokkal több ennél, a megváltást is a szenvedésektől és hosszú rabságomtól.

— Erről ne beszéljünk most még, — feleltem gyöngéden. — Lesz még rá idő, majd ha baba felé megyünk Európába; akkor aztán elgondolkozhatunk rajta, hogy mi módon is tudtuk megvédeni ezt a tenger alatti várost, — több száz fegyveres haramia ellen!

Öt óra volt reggel, mikor másodszor is felszállítottam a szirtfokra szorult hajótörötteket, hogy jöjjenek át hozzánk s ők félhatkor feleltek. Mindaddig aludni hagytam az embereimet; de most, mikor láttam, hogy talán megmenthetem a szerencsétleneket s megszoríthatom velük kis csapatomat, ideje volt, hogy fölébresszem őket, mert szükségem volt a segítségükre.

Sokáig haboztak a szegény hajótöröttek, — de lehet-e csodálni habozásukat, mikor ugyanarról a helyről, ahonnan gyilkos ellenségeik rajtuk ütöttek, kínálták nekik a segítséget? . . . Mit tudhatták, hogy az a fehér lobogó, mely szabadulást ígért nekik, nem tör-e s nem azért akarjuk e őket a zátonyra csalni, hogy könnyelműsebben lemészárolhassuk miudnyájukat?

De végre mégis rászánták magukat, legalább a felelet ezt mutatta, hogy átjönnek hozzánk s ekkor fölébresszettem az embereimet. Seth Barkert azonnal leküldtem, hogy váltsa föl a doktori, aki szintén egész éjjel nem aludt, Bligh Péterhez és a kis Dollyhoz pedig így szóltam:

— Annyi bizonyos, hogy világos nappal nem mernek megtámadni bennünket a szivárok. Sőt meglehet, hogy többé egyáltalában meg se támadnak, mert abból, amit látok, azt vélem, hogy egymással is összevesztek. Czerny nem ereszti közel őket a yachtjához s a ficzkók, ha nem lesz mit enniük, bizonyára nem a szigetre mennek, ahol a halál várja őket, hanem megrohanják a gazdájukat, akinek a yachtja tele van pénzzel és eleséggel . . . Ez hát jó reménység a jövőre, de egyelőre azon a szirtfokon szerencsétlenek vannak, akiket meg lehetne menteni . . . Nos, mister Bligh, mi a véleménye? (Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A cukorárak drágulása. Nem sokáig tart a háziasszonyokra szinte csudaszámúba menő esemény, hogy valamely élelmicikk —

olcsóbb is lesz. A cukorral tavaly nyáron megtörtént ez a ritka eset és a milliomos cukorgyárosok könnyeket ejtettek, hogy a nagy árleszállítás mellett elpusztulnak, mert minden falat cukorra, a mit a háziasszonyok elfogyasztanak, ráfizetnek. — Es nehogy egészen tönkremenjenek a szegény milliomosok, már megkezdették a cukorárak emelését és a mai napig 3 koronával métermázsáinkint emelték fel. A kereskedők a közönség iránt való előzenyességéből eddig tartózkodtak az áremelésétől, de azt se lehet kívánni, hogy most ők legyenek azok, a kik tényleg ráfizetnek és így a háziasszonyok a legközelebbi napokon el lehetnek arra készölve, hogy a cukor kilogrammonkint is egyelőre 2—3 fillérrel drágább lesz.

Lóárverés. A cs. és kir. I. sz. huszár-ezred-pótkeret parancsnoksága részéről f. évi márczius 28-án délelőtt 9 órakor 11 kincstári szolgálati ló fog árverés útján a lóvásárlóterem eladatni. A vevő a vételárat az eladási helyen azonnal lefizetni köteles. Nagyvárad, 1904 márczius hó 22-én. Darvassy Lajos, katonaiügyi tanácsos.

SZERKESZTOI POSTA.

K. J. Helyben. Szakkritikusunk köszöni az elismerést. Megjegyzése csak az nem volt abban személyes él — ilyen szándék távol állott tőle.

A szerkesztőnével: *Dr. VUCSKICS GYULA.*

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj női kalap divatterem!

A nagyérdemű hölgyközönség szíves tudomására hozom, hogy helyben **Zöldfa-utca** (Rendes ház) a mai kor igényeinek megfelelő bécsi és budapesti

női kalap divattermet (Szalont)

nyitottam. Főtörékvésem az leend, hogy mindig divatos, szép és olcsó árakkal álljak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Egyben pedig bátorodom felhívni nagyérdemű hölgyközönség b. figyelmét **kalap ujdonságaimra**, ugyszintén gyermek kalapok kaphatók, valamint átalakításokat jutányos áron eszközölök.

A hölgyközönség becses pártfogását kérve, vagyok:

kiváló tisztelettel

VEISZ REGINA,

Zöldfa-utca Rendes-ház I. em., bécsi és pesti divatárúsnő

UJ NŐI KALAP SZALON.

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a „Sas“ kávéház mellett

Megérkeztek

a hazai angol és francia tavaszi szöveteim a legnagyobb választékban, melyekből **jutányos árakért** a legujabb divat szerinti uri ruhákkal szolgálók.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

Fekete és mosó kötények.

Harisnya-vásár az Olasziban.

Friss és Társánál az alábbi árucikkek eddig nem létezett olcsó árakban árusítatnak: női, gyermek és férfi harisnyákat, inget, gallér és kézelőket, nyakkendőket, sétatököket és esőernyőket, mindennemű zsebkendőket.

Mosó karton, szatenok és maradékok remek választékban.

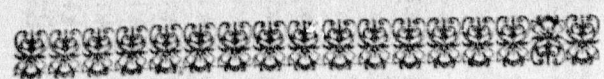
Husvételi locsolók, parfümök és szappanok. Minden cikket mélyen leszállított árakban árusítunk.

Korona és Filler bazár Nagyvárad, Olasz, Fő-utca

Utazó bőröndök és kosarak.

Gyermekocsik 5 firtól 50 firtig.

EVŐESZKÖZÖK.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszal is megelégszik.

Fél árban kínál szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminnál.

Miért mert megvett potom árért egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminnál

értékesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

Hajnal Ferencz

fűszer-, csemege-, bor-, ásványviz- és vadaskereskedése

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA,
Széchenyi-szállodával szemben.

A tavaszi idény beálltával ajánlom friss csiraképes luczerna, lóhere, burgundi stb. gazdasági

vetemény- és virágmagvaimat,

melyeket a legjutányosabb napi ár mellett számítok.

Ugyszintén a n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy mindennemű

festékarukat

berendeztem, melyekből állandó raktárt tartok u. m.

kenceze, terpentín, laccok, brúnollkok, padlilaccok, parquetzsír, valamint por és olajfestékeket (minden színben.) Ecsetek és meszelőárak.

Friss, ez idényü töltésti ásvány- és gyógyvizek, az

Előpataki bor és gyógyviz

főraktára Bihar, Békés és Szilágymegyék részére.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás és vasúthoz szállítás teljesen díjtalanul eszközöltetik.

Számos megrendelést kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

577

E czég
olcsó árakban utólrhetetlen!

Meglepő nagy raktár érkezett

tavaszi cikkekben.

Bámulatos szép kelmék, selymek, gyönyörű kész női fehér neműek ugyszintén minden

rövidáru cikkekben is

nagy raktár van.

Egyben tudatni kívánom a t. vevőközönséggel, hogy igen olcsó árban

paplan és madraczok mérték szerint

lesznek elkészítve, minden hozzávalók megtekinthetők.

Remek lousin-selymek minden színben, jó minőség 97 kr. 617

Tisztelettel:

„Amerikai Áruház”,

Nagyvárad, Olaszai, Fő-utca

Kirakataim árjegyzésére felhívom a n. é. közönség figyelmét.

Minden szerda és szombat délután maradékok olcsó eladása.

Alkalmi értesítés!!

Helyszüke miatt az összes raktáron levő **NŐI RUHA-SZÖVETEK**

bevásárlási áron alulis eladatnak,

valamint az összes futó, ebédlő és szalon **szőnyegek**

120 cm. széles divat-kamgarn	most	—	frt 75 kr.,	eddig	1	frt 10 kr.
120 cm. » sima atlasz-kamgarn	»	—	» 80 »	»	1	» 40 »
120 cm. » divat-kamgarn	»	—	» 95 »	»	1	» 50 »
120 cm. » »	»	1	» 20 »	»	2	» — »
140 cm. » »	»	1	» 30 »	»	3	» — »

Francia delaineik már 41 krért. Batistok, Zephirek és Cretonok 14 krtól feljebb.

A LEGDIVATOSABB BLOUS-SELYMEK 1 KORONÁÉRT.

Kész női blousok, leányka- és fiu-ruhák minden elfogadható áron eladatnak.

Nem kiselejtezett, hanem egészen új és divatos áruk kerülnek eladás alá, az áruk olcsóságáról bárki meggyőződést szerezhet. — Tisztelettel 652

Olaszi, Fő-utca

Callér Im.

Telefonszám: 232.

Telefonszám: 232.

A híres temesvári bőrkeptyük gyári raktára.